

ՓՈԽՆՁ

ԹԻԻ 1179

1877 ՄԱՅԻՍ 25

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ասկէց տարի մը յառաջ մայրաքաղաքիս մէջ հաստատեալ Արարատեան անուն ընկերութեան տպեալ տեղեկագիրն տեսանք այս անգամ, որով իւր միամեայ ելումուտը, և վարչական անգամաց ու բաժանորդաց ցուցակներն հրատարակած է։ Ընկերաց ամսավճարներէ և նպաստի տոմսակներէ գոյացեալ 10101 ղշ մուտք ունեցեր, և 4200 ղշի չափ գումար մը դպրոցական և այլ ծախք ըրեր է։

Այս ընկերութեան վրայ արդէն մեր և այլ ազգային լրագրաց միջոցաւ մերթ-ժանցութիւններ հրատարակուած ըլլալով յայտնի է թէ նպատակն «Հայաստանի մէջ ձրիապէս ուսումնաւարել» է։ Վանայ Ալիւր գիւղին մէջ նախակրթական երկսեռ վարժարան, և չափահաս ժողովրդեան համար դասարան մը, դըպրոց մ'ալ վանայ հանդիպակաց Գատուան ծովեղերեայ քաղաքին մէջ հիմնած է արդէն, և Գործօթ գիւղին մէջ ալ դըպրոց մը բանալ որոշեր է։

Ընկերութեան նպատակն, հաշիւն ու գործը այս առթիւ ալ ծանուցանելով, ազգային յառաջագիւծութեան ի սրտէ փափաքող ամեն ազգայնոց հրաւեր կը կարգամք բաժանորդիլ, սատարել և քաջալերել, որպէս զի հետզհետէ ընդարձակի և անընդհատ ու անարդել գործէ։

Ամեն անոնք որ մեր ազգային վիճակին վրայ փոքր ի չափե ծանօթութիւն ունին, դիտեն քաջ թէ մեր ազգը ամեն տեղ մանաւանդ գաւառները ո՛րչափ պէտք ու կարօտութիւն ունի ուսման ու կրթութեան, և թէ՛ ամեն խորհող հայ ո՛րչափ անհրաժեշտ պարտք ունի՝ փութալ աշխատիլ այս պէտքն ու կարօտութիւնը լեցունելու համար։

Եթէ մեր լրագրին դիրքը ներքէ՛ր ընկերութեան վարչական բոլոր անդամոց ցանկը պիտի հրատարակէինք, հասարակաց վստահութիւն ներշնչելու համար։ Վասնզի գիտեմք թէ ժամանակէ մը հետե այլ և այլ մեծ մեծ նպատակներով երեցած ու սուղ ժամանակի մէջ անհաշիւ ու ապարդիւն անհետած բազում ընկերութիւնք դժբաղդաբար մեր ազգայնոց անվստահութեան պատճառ եղած են։ Յոյս մեծ ունիմք, թէ Արարատեանը այնպէս չափի ըլլայ։ Վասնզի կտեսնեմք ուրախ սրտիւ, որ աշխոյժ ու գործօն անձանց ձեռքն է, և խոհուն ու աչալուրջ անձինք կհսկեն։

Կամալեմք, որ քաղաքական ներկայ խառնաշփոթութիւնը տակաւին ևս չերկարի, և այսպիսի օգտակար խորհուրդք ու ձեռնարկութիւնք ալ դժուարութիւններէ զերծ ու ազատ մնան։

Պատահուած էինք դոհութեամբ ծանուցանել, թէ Տնտեսական խորհուրդը ալ երէկ սկսաւ Գումգալուի Պատրիարքարանի մէջ նիստ ընել։ Բայց դրամանօք իմացանք այս առաւօտ թէ երէկուան նստին մէջ որոշեր է հրատարական տալ, հետեւելով քաղաքական ժողովոյ։

Իսկ քաղաքական ժողովը որ մինչև ցկարգադրութիւն հրատարակակի խընդրոյն, պարտաւորեալ է շարունակել իւր պաշտօնը, չհաճիր Գումգալուի Պատրիարքարանը նիստ ընել, և Ս. Պատրիարք Հայրը հարկադրեալ է Պէյօղլու իւր տունը հրաւիրել։

Երէկ իսկիւ տար յուղարկուորութեան տխուր բայց միանգամայն շքեղ հանդէս մը կատարուեցաւ։ Մարգարեան Յովհաննէս էֆէնտի, որ բազմածանօթ է իւր նշանաւոր ազգատոհմին, ազգային ինչ ինչ պաշտօններու մէջ գտնուած ըլլալով, և վերջին ժամանակներս քրածանվեհեր խմբագրութեամբն ու Տրապիզոն ուղևորութեամբն, կիւրակէ գիշեր կնքեց իւր մահկանացուն ի հասակի 43 ամաց, ի մեծ ցաւ իւր ընտանեաց, բարեկամաց ու ծանօթից և ընդհանուր ազգիս։

Ս. Պատրիարք Հայրը, Տ. Խրիմեան, Տ. Նարպէյեան, և Տ. Իզմիրլեան սրբազանները, բազմաթիւ կղերականաց և խուռն բազմութեան հետ ներկայ էին հանդիսին։ Իզմիրլեան Մատթէոս Սրբազան յատկապէս Ս. Պատարագ մատոյց Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ, և սրտառուչ դամբանական մը խօսեցաւ, Նարպէյեան Սրբազան ալ գեղեցիկ դամբանականաւ մը հռչակեց հանգուցելոյն արարքն ու կեանքը։

Մարմինը Ս. Խաչ եկեղեցիէն փոխադրուեցաւ Պաղլար-պաշիի գերեզմանատան մէջ իւր հայրենի դամբարանը։

ԱԶԳ. Բ.

17րդ տարեդարձի Ազգ. Սահմանադրութեան 1877 Մայիս 29 Կիւրակէ

Հոգաբարձութեանս կողմանէ հրատարակուած առաջին ազգով ծանուցուած էր մեծարգոյ ազգայնոց թէ Ազգ. Սահմանադրութեան 17րդ տարեդարձի հանդէսին համար մասնաժողով մը կազմուած է։ այս անգամ կը փութամք յիշեալ Մասնաժողովոյ Մեծ. անդամոց անուանքն հրատարակել, որք են։

- | | |
|-------------|--------------|
| Մեծ Ստեփան | էֆ. Փափազեան |
| » Ալիքսան | » Խօրասանեան |
| » Ստեփան | » Պէյլիկեան |
| » Մկրտիչ | » Յրէնկեան |
| » Յարութիւն | » Սամանեան |
| » Յարութիւն | » Շահինեան |
| » Եղիազար | » Հաճեան |

- | | |
|-----------|---------------|
| » Կարապետ | էֆ. Յովսափեան |
| » Գասպար | » Յրանկիւլեան |
| » Մկրտիչ | » Աշեան |
| » Մքայէլ | » Աճեմեան |
| » Կարապետ | » Քաբամանեան |

Սոյն Մասնաժողովն Հոգաբարձութեանըս հետ միացած, յիշեալ հանդէսին համար հարկ եղած պատրաստութեանց ձեռնարկած ըլլալով, վստահ է թէ Մեծարգոյ Ազգայինք կը փութան իրենց ներկայութեամբ պատուել նոյն հանդէսը, որ տեղի պիտի ունենայ այնպիսի յարկի մը մէջ՝ ուր 600ի մօտ խղճալիք զայն իրենց Սփոփարանն ըրած են։

Հանդէսին տոմսակները կը գտնուին Մասնաժողովոյ Մեծ. անդամոց քով և Մեծ-նոր խան Հիւանդանոցի գրասենեակը, որոց արժէքն է մէկ քսանոց թղթադրամ։

Հոգաբարձութիւնս այս երկրորդ յայտարարութեամբ, սոյն տեղեկութիւնները տալով կը յաւելու նաև թէ Մասնաժողովը իւր մասնաւոր յայտարարութեամբ հարկ եղած տեղեկութիւններն ալ պիտի հաղորդէ Մեծարգոյ Ազգայնոց։

Ի Դիմաց Հոգաբ. Հիւանդ. 1877 Մայիս 21 Մեծ-նոր Ս. Մանուկեան Գրասեն. Հիւանդ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Հեռագրական լուրերն աչքէ անցունողը կրնայ դիւրաւ իմաստասիրել, թէ Եւրոպա ինչ վիճակի մէջ կգտնուի այս օրերս։ Պատերազմը ուսաց ու օսմանց ուց մէջ մէկ կողմանէ շարունակած ատեն, միւս կողմանէ ալ անընդհատ բանակցութիւնք կըլլան Լոնտոնի՝ Բեռլինի՝ Վիեննայի և Պէրլինի կառավարութեանց մէջ, և երկու կողմանէ պայմաններ կառավարկուին՝ պատերազմն արդի սահմանին մէջ պահելու համար։ Այս պատճառաւ է, որ Բեռլինպուրկ հաւաքուած են՝ Եւրոպական մեծ տէրութեանց քով գտնուող ուսական դեսպանք, և կխորհրդակցին Կորչագօֆ իշխանին հետ։ Կհաւաստեն, թէ Ռուսիա կխոստանայ Անգլիոյ՝ ասիական Տաճկաստանի մէջ Եփրատը, իսկ Եւրոպականին մէջ Պալքանները չանցնիլ, - Պեսարապիոյ կողմը սահմանի ընդարձակութիւն չպահանջել և Դանուբի աջակողմը անկախ իշխանութիւն մը հաստատելու չձգտիլ, - և՛ Պոնայի Հէրսէքի ու Պուլղարիոյ համար որեւէ կարգադրութիւն չընել առանց խորհրդակցութեան և հաւանութեան Եւրոպական գլխաւոր տէրութեանց։ Ռուսիա ինքն այս խոստումները կընէ, և Անգլիայէն ալ կը պահանջէ որ կատարեալ չեղողութիւն պահէ մինչև ցըվախճան պատերազմին։ Սակայն, տակաւին յայտնի չէ թէ Անգլիա ինչպէս

կընդունի այս պայմանները, ո՛րչափ հաւատ կընծայէ Ռուսիոյ, որոյ համար ումանք տակաւին կայնդեն թէ քրիստոնէից վիճակը բարեփոխու պատրուակաւ երկրակալութեան ելած է, և եթէ անգամ մը ամրանայ թուրքիոյ ասիական ու եւրոպական կողմերը՝ շատ դժուարին կըլլայ հանել զանի :

Ըստ ոմանց՝ Գերմանիա ալ այժմէն բանակցելու ելած է Ռուսիոյ և թուրքիոյ հետ, իրաւախոհութիւն ու հաշտութիւն գոյացունելու, կամ դեսպանաժողով մը կազմելու համար : Այս լուրը բոլորովին կանխահաս պիտի երևէր մեզ, եթէ հեռագիր մը չծանուցաներ թէ Բեդըսպուրկի կառավարական յարկերուն մէջ ալ խաղաղութեան հակամիտութիւն կը նշմարուի՝ ներքին մօտալուտ յեղափոխութեան մը երկիւղէն կամ գանձային անձկութենէ հարկադրեալ :

Երբ արեւելեան խնդիրն այս վերջին անգամ չէրսէքէն ծայր տուաւ, աշխարհ Պիզմարգի կնայէր՝ անոր բերնէն բառ մը կորզելու համար. բայց կարելի չեղաւ որոշ ծանօթութիւն մը ստանալ նորա խորհրդոց վրայ, և մինչդեռ ներկայ ահեղ պատերազմին փողը կհնչէր, Պիզմարգ անձնական հանգստեան պատճառանօք դնաց առանձնացաւ : Հիմա ալ որ պատերազմն բաւական յառաջ գացած է, դարձեալ աշխարհ ամենայննորա շրթունքները կդիտէ :

Պատերազմին վիճակն, Յունաստանի շարժումներն, Բուլմանիոյ անկախութեան հրատարակութիւնն ու մարտակցութիւնն, Սերբիոյ յուզումնքն ու հանդերձանքն, և Գարատաղի պինդ ու յամառ ընթացքն, և միւս կողմանէ Գաղղիոյ մէջ հասարակապետական նախարարութեան պաշտօնանկութիւնն, թագաւորականաց ու ժեզլիթաց խրատումներն, և Անգղիոյ ու Աւստրիոյ իրարանցումն՝ զՊիզմարգ ոչ և թողին իւր ծպտեալ մենաւորութեան մէջ, յանակնկալս դարձաւ Պէրլին պաշտօնին գլուխը, անշուշտ մօտէն հսկելու և մօտէն գործելու պէտքն զգալով :

Պիզմարգի ներկայութիւնն, ու Ռուսիոյ հետ համախոհ գտնուելուն կասկածն է հարկաւ, որ զԱւստրիա ու զԱնգղիա կզգուշացնեն չափաւորութեամբ վարուիլ, և տակաւ հաւանականութիւն կգոյանայ, թէ ի մօտոյ վախճան տրուելով ներկայ ամենայն դժուարութեանց՝ խաղաղութիւն ու հաշտութիւն պիտի ըլլայ, որում կփափաքի աշխարհ՝ պատերազմին նախնական բայց ծանր աղետից ներքեւ արդէն հեղձեալ ու մղձկեալ ըլլալով :

ՆԵՐՔԻՆՆՈՒՐԵՐ

Ձինուորական գործոց պաշտօնատան առաջարկութեամբ, Բ. Դուռը արգիլեց լրագրաց՝ զինուորական շարժմանց ու պատերազմական անցից վրայ տեղեկութիւն հրատարակել :

— Ձինուորական գործոց պաշտօնատան կողմանէ հրատարակութեան տըրուած հեռագիրներէ կիմացուի, որ այս օրերս Գարատաղի կողմերը օսմանեան ջորքը փառաւոր յաղթութիւններ ըրեր է ընդդէմ գարատաղացոց, և շատ դժ-

ուարին տեղեր գրաւեր, ու շատ մարդկոտորեր է անոնցմէ : Հեռագիրները օսմանեան հրամանատարաց կողմանէ քաշուածն են, և Սիւլէյման փաշա գրած է թէ անկարելի է ըստ արժանւոյն նշանաւ կել օսմանեան ջորաց տարապայման քաշութիւնն ու անձնուիրութիւնը :

— Երկրորդ աստիճանն ու մէջմայիղի պաշտօնատար անուանեցան՝ հէրզոքակաւաց ազգապետ Մատթէոսեան Յակոբէֆէնտի, և լատինաց պետ Օթոն Էֆէնտի :

— Աֆղանիստանի Էմիրին եղբայրը՝ Խսկէնտէր խան՝ որ Պոլիս կգտնուի, երէկ օգոստ. Սուլթանին ներկայացաւ :

— Արտաքին գործոց նախարարն՝ երէկ երեկոյ կոչունք մը տուաւ գերմանական դեսպանին :

— Այս օրերս կառավարութեան պաշտօնակալաց ու դիւանաց մարտ ամսակաւնք պիտի վճարուի :

— Պատերազմի երթալիք հեծեալ ոստիկանաց ամսականները պիտի աւելնան մինչև ցաւարտ պատերազմին, իրենց ընտանեաց համար :

— Սոխում-գալէի կողմերը ոտք ելած չէրքէսաց համար ֆէս պէտք ըլլալով, հին ու նոր ֆէսեր ժողովել սկսեւ են պատերազմական ու բժշկական վարժարանի ուսանողք : Յիշեալ չէրքէսներուն գլուխարկներն (գալիադ) կարճ ու հինցած ըլլալով սխալմունք կըլլան, և այս պատճառաւ քանի մը հոգի յանգէտս սպանուեր են եղեր օսմանց կողմանէ :

— Հելլեն լեզուաւ հրատարակեալ տետրակ մը՝ մայրաքաղաքիս մէջ հրատարակուող Գուրիէ տ'Օրիան լրագրոյն համար բացարձակաբար ըսած է, թէ ռուսական դեսպանատունէն ամսական կառնու, և հետեւաբար միշտ ի նպաստ Ռուսիոյ կդրէ :

— Սուլթանիյէ վարժարանին պաշտօնակալաց ու աշակերտաց կողմանէ եղած նուէրներէն, և ձեռք առնուած խնայողական միջոցներէն 846 օսմանեան իւրա հաւաքուած ըլլալով՝ զինուորական արտաքոյ կարգի ծախուց յատկացեր է Գալթա-սէրայի մէջ գտնուած 3000 օխտի չափ անպէտ կապարն ալ թնդանօթարանը կգրկուի :

— Գմշլարի օսմանեան հիւպատոսին հրաման գացեր է Բ. Դրնէն՝ 500 ձի գընելու համար :

Գաւառներն ալ այս օրերս ներքին գործոց նախարարութեան կողմանէ՝ ձի հաւաքուելու համար նոր հրամաններ գացած են :

— Այս օրերս մայրաքաղաքիս մէջ գերմանական լեզուաւ լրագիր մը պիտի հրատարակուի :

— Պատերազմին սկիզբէն մինչև ցարդ բռնուած ռուս գերիներն և գրաւեալ թնդանօթներէն 18 հազար՝ այսօր մայրաքաղաքս կհասնին եղեր :

— Մալթիոյ կառավարիչ անուանեցաւ՝ Պաթումի նախորդ կառավարիչ Թիմուր փաշա :

— Պաթումի կառավարիչ կարգեցաւ՝ Մալթիոյ նախորդ կառավարիչ Օսման պէյ :

— Բ. Դրնէն հրաման գացեր է Սէրտարը-էրէմին՝ Գանուրի պէտք եղած կողմերը պաշարման վիճակի մէջ դնել :

— Արտահանի պատերազմին մէջ գըլխէն և ուրիշ մէկ քանի կողմերէն վիրաւորեալ Միրիլիփա Հասան փաշա՝ մայրաքաղաքս եկեր է առ ի դարման :

— Էտիրնէի կուսակալ Աալի փաշա՝ որ ժամանակի մը համար մայրաքաղաքս եկած էր, այսօր կգառնայ իւր պաշտօնին գլուխը :

— Դանուբի ջուրը՝ որ քանի մը ամիսէ հետէ չափէն աւելի յորդած էր, երեք օրէ ի վեր սկսեւ է տեղի տալ :

— Ճիպրայթարէն ռուսական զրահաւոր մը անցեր է՝ Միջերկրական ծովու ռուսական նաւուց հետ միանալու համար :

— Բուսնուդի և Վիտինի բանտէն մայրաքաղաքիս բանտը փոխադրուեցան 18 մարդասպանք :

— Մինչեւ երէկ 800 ի հասած էր՝ ժողովուած ձիերուն թիւը :

— Պասիքէթ գրած էր երէկ, թէ պատերազմին հրատարակութենէն յառաջ Հունգարիայէն թուրքիոյ համար գնուած և ապա Աւստրիոյ կողմանէ արգիլեալ 800 թնդանօթի ձիոց դուրս հանուելուն հրաման եղեր է Աւստրիոյ կառավարութեան կողմանէ :

— Օգոստ. Սուլթանը երկուշաբթի թնդանօթարանը երթալով գործարանները պտըտելէն յետոյ, զինուորական գործոց պաշտօնատան ֆէօշլը դնաց, և ջորահանդէս մը եղաւ ի ներկայութեան նորին վեհափառութեան : Այս միջոցին մեծ Եպարքոսն, ու զինուորական գործոց նախարարն և թնդանօթարանի վերատեսուչն ներկայանալով՝ բանակցեցան : Օգոստ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ առաջին սենեկապետին միջոցաւ բարեւ զրկել պատերազմական ժողովին մէջ գտնուող Ռիշտի ու Նամըզ փաշաներուն : Գիշերը ժամը 11ին վերադարձաւ, և այս առթիւ լուսավառութիւն եղաւ պաշտօնատան մէջ և շրջակայքը :

Երկու շաբաթ յառաջ հեռագիր մը լուր կուտար, թէ Անգղիոյ կառավարութիւնը Աղեկսանդրիոյ մէջ 80 հազար ջորաց բաւական արմտիք պատրաստել հրամայած է : Այս լուրը այս օրերս կստուգուի : Կհաստատեն, թէ պէտք եղած պատրաստութեանց արդէն ձեռնարկուած է, և թէ՛ ջորաց մէկ մասը Անգղիայէն, և միւս մասը Հնդկաստանէն պէտի գայ :

— Մէմօրիալ Տիպլոմաթիք հետեւեալ տեղեկութիւնը կուտայ : — « Անգղիոյ զինուորական գործոց նախարարութիւնը պատերազմական պաշար կղրկէ Ճիպրայթար և Մալթա : Հեծեալ, հետեւակ և թնդանօթաձիգ ջորքեր շոգենաւ հեծնելու վրայ են : 18 խոշոր թնդանօթներ զրկուեցան Ճիպրայթար : Թագուհւոյն աղբակներէն Գամպրիճի դուքսը՝ որ ընդհանուր հրամանատար է, Ճիպրայթար կերթայ պատրաստութիւններն աչքէ անցունելու համար : »

— Օտէսայի վրայ հետեւեալ տեղեկութիւնները կը տրուին : — Ժողովրդեան շատը գաղթեր են. նաւահանգստին մէջ պատերազմական փոքրիկ շոգենաւներ միայն կերթեկեն. ծովուն վրայ շարժական մարտկոցներ կան. ծովային ջորաց պահանջներն դիտակաւ կհսկեն :

և երեք ժամու ճանապարհ հեռիէն և կողները կտանեն. գիշերները ելքերտա- կան լուսով պահպանութիւն կընեն. ծո- վեղերը զօրքը կըշաղայի. Պօրսան գոցուած է. միայն դատարանը ու վար- ժարանք բաց են. դրամատունք ու կա- ռավարութեան սնտուկները քաղաքին ցամաքակողմը ներսերը փոխադրուած են :

Օտէսայի մէջ այս զգուշութիւններն կըլլան, ընդդէմ օսմանեան նաւատոր- մին, որոյ համար կըսուի թէ կերթայ ռաբակոծել յիշեալ քաղաքը, ընդ հրա- մանատարութեամբ Հօսպարթ փաշայի :

— Լուր կայ, թէ Բեդրասպուրկի մէջ քօլէրայի հիւանդութեան նշաններ տես- նուած են, և թէ՛ Բօջօնքի ըսուած տե- ղը երեք հոգի մեռեր են :

— Ռուսիոյ զօրավարք միաբանու- թեամբ որոշեր են, պատերազմի ժամա- նակ բոլորովին զգուշանալ ոգելից ըմ- պելիքէ և խաղէ : Կայսրը լսելով զայս՝ շատ դոհ եղեր է :

— Ռուսիոյ կայսրը այս տարի ամառը Բլոյէսթի (Բուսանիա) պիտի անցունէ, և արդէն պէտք եղած պատրաստութիւն- ներն տեսնուած են :

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԲ

Վիէննա. 4 յունիս : Կարծուի, թէ հա- տութեան համար եղած ձեռնարկութիւնն ա- պարդիւն կ'մնայ, մինչեւ որ կ'ամ օսմանցիք և կ'ամ ռուսերը նշանաւոր յաղթութիւն մ'ըրած չըլլան :

Գահիրէ. 4 յունիս : Զապաշաստանի և Նգիպուրի մէջ հաշտութիւնը կ'ընկերացա :

Աթէնք. 1 յունիս : Պ. Գոմօնտուրօս ծա- նոյց ազգային ժողովոյն, թէ կառավարու- թիւնը որոշած է՝ ամենայն փութով աւելցու- նել կանոնաւոր զօրաց թիւը, պատժել ո՛ր և է զրգուցեան պատճառ եղողները, զինուորա- կան անյապաղ պատրաստութեանց համար փոխառութիւն մ'ընել, և տուրք մը սահմանել՝ փոխառութեան տոկոսն փնտրելու համար :

Պ. Գոմօնտուրօսի և Տէրի Նօրկիի ատենա- խօսութիւններէն յետոյ, ազգային ժողովն զեռնիակ նստին մէջ նկատողութեան առնելով ներկայ փնտրութիւնը, այսուհետեւ զեռնիակ նիստ ընել որոշեց՝ 72 քուէով ընդ- դէմ 52ի :

2 յունիս : Բաղդադի դէմք և պատերազմա- կան պիտոյք ապսպրուեցաւ օտար երկիրներու :

Պ. Գոմօնտուրօս այսօր յայտարարեց աղ- զային ժողովին, թէ Յունաստան ի հարկին պիտի միջամտէ պատերազմի :

Փարիզ. 2 յունիս : Փարիզի քաղաքապե- տական խորհրդոյ նախագահը երէկ երեկոյ ձերբակալեցաւ Ս. Տընի գումարման մը մէջ արտասանուած ատենախօսութեանց վրայ բաց- ուած քննութիւնէն յետոյ :

Հիւսիսային երկաթուղոյն վրայ արժէթըղ- թոց մեծ գողութիւն մ'եղաւ, որոյ երկու մի- լիոնը խտրական ու եզրապատկան գանձային արժէթըղեր են եղեր :

Պ. Կամպէթթա՝ ուսանողներն ընդունած ատենն ըսեր է թէ ի հարկին զթիւէր պիտի առաջարկէ Գաղղիոյ նախագահութեան համար, և այս առաջարկութեան պիտի օգնեն խալիս և Գերմանիա ալ :

Պոլսքը. 2 յունիս : Ազգային ժողովն ըն- դունեց՝ փոխարէնը գրաւ դնելով 100 միլիոնի թուղթ շրջաբերութեան հանելու համար մա- տուցեալ ծրագիրն :

Բեդրասպուրկ. 3 յունիս : Կայսրը երէկ ե- րեկոյ Բուսանիա ուղևորեցաւ՝ դահաժառանգ արշիդքսին հետ :

2 յունիս : Կառավարութեան պաշտօնա- տանց մէջ խաղաղութեան ու հաշտութեան հա- կամատութիւն կերել : Կորչագօֆ իշխանը այս

օրերս կրանակցի՝ Բեդրասպուրկ գտնուող ռու- սական զենայանց հետ : Կըսուի թէ այս բա- նակցութեան նպատակն է՝ Պիդմարդ իշխանին միջնորդութեամբ կազմուելիք եւրոպական դես- պանաժողովոյն կազմութեան եղանակն որո- շել : Ռուսիոյ ի խաղաղութիւն հակամիտելուն պատճառը՝ յեղափոխականաց շարժումն և գա- նձային նեղութիւնն են եղեր :

Աղեկօսանդրիա. 3 յունիս : Ասկէց ճամ- բայ ելնելիք զօրքը կ'սպասէ օսմանեան դրահա- լորաց գալուն, որովհետեւ եզրապատկան նա- լերն չեն կրնար դիմադրել միջերկրական ծո- վուն մէջ շրջագայող ռուսական նաւուց :

Լահէյ. 3 յունիս : Հոլանտայի Թագուհին մեռաւ :

Փարիզ. 4 յունիս : Թուի, թէ պիտի ցրուի երեսփոխանական ժողովը : Պ. Հօսման՝ Փարի- ղի քաղաքապետական խորհրդոյ նախագահ պի- տի անուանի :

Աթէնք. 4 յունիս : Ժողովուրդական մեծ ցոյ- ցերուն վրայ, երեսփոխանական ժողովն՝ այս առաւօտ կուսակցութեանց գլխաւորներուն հետ միանալով՝ որոշեր է վարչութիւն մը հաստա- տել : Կուսակցութեանց գլխաւորք՝ այս պատ- ճառաւ այսօր պիտի գումարին, և վաղը խոր- հրդարանին պիտի հաղորդեն իրենց խորհրդա- կցութեան արդիւնքը :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Մայիս 24

Քօնսօլիտէ	9-8
Սօսիէթէ ժէնէրալի բաժինք Անգ. լիբ.	2-20
Քրէտի » » Օսմ. »	1-20
Ներկաթուղեաց » » Ֆր. »	25-
Թրամուէյ » » Օսմ. լիբ.	1-25
1865ի փոխառութիւն » » Ֆր.	45-
1865ի » » »	46-
1869ի » » »	45-
1872ի » » »	22-30

ԴՐԱՄՔ, Օսմ. լիբան 100 էն

Մէճիտիյէ	106-30	Բուսիոյ բօլ	88-30
Մէթալիք	118-	Գաղղ. լիբա	87-30
Պղինձ	180-	Անգլ. »	110-
Թղթադրամ	180-20	Գրիմից	51-20

Ս. ՂԵՒՈՆԴԵԱՆՑ

ԳԻՇԵՐՈՒԹԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՅԱՐԱՐԱՇ

Անցեալ օգոստ. ամսոյ 18րդ օրն վարժարա- նիս արձակուրդի օրերն աւարտեալ ըլլալով՝ աշակերտներն դարձած են և արդէն դասուց աւանդումն իսկ սկսուած է :

Այն ծնողաց կամ որբերու խնամակալ մար- դասէր բարերարաց որ իրենց զաւակները կամ որբը վարժարանիս խնամոց յանձնել կուզեն կը յայտարարեմք թէ՛

Ս. Ղեւոնդեանց դիշերօթեայ վարժարանս յառաջագէմ վարժարաններու մեթոտով կանո- նաւորեալ խիստ բարեկարգ վարժարան մ'է :

Կ. Պօլսէն և այլ քաղաքներէ փոքր ինչ հե- ռաւորութիւնը թէ և ոմանց համար անհաճոյ թուի, սակայն կերպ մը բարեքէ ծնողաց աչ- քէն և զրօսալից վայրերէ հեռի անփոփ և ան- զբաղ մտք միայն ուսման պարապելու կողմանէ :

Ուսմանց տեսակներուն ամենը, նկարչու- թեան ամեն ճիւղերը և լեզուներէն երեք մի- այն, հայերէն, գաղղիերէն և տաճկերէն կա- լանդուին, բայց ոչ բնաւ վերի վերոյ կամ թերի :

Ամեն ուսանելի առարկայից համար, ընտիր և յաջողակ դասատուներ կան :

Աշակերտաց կեանքն և առողջութիւնը խը- նամով պահպանելու համար վարժարանս իւր մէջ յատկապէս մշտնջենաւոր բժիշկ կ'պահէ՝ վկայեալ և յաջողակ, և բաւականաչափ դեղա- րան :

Աշակերտին տարեկան թոշակն է 32 լիբա օսմանեան որոյ մէջ են, երթևեկութեանց թըղ- թատարութեանց և սովորական ազանեւեաց ծախքէն զատ, ուրիշ բոլոր ծախքերը :

Արձակուրդի կամ պարապող օրերը բոլոր տարին միայն մէկ ամիս է և ոչ բնաւ աւելի :

Միշտ բաց է և բաց պիտի մնայ վարժա- րանս. որ ատեն որ ուզեն՝ ազատ են ծնողք կամ բարերարք իրենց զաւակները կամ սաները տալու :

Որոնք որ աշակերտ պիտի լրկեն մեղ՝ պէտք

է կամ Պօլիս փունջ լրագրոյ արտօնատէր մեծ. Համարձում էֆ. Ալաճաճեանի հետ տեսնուի (Ալաճա-համամ Խանը Խալիլ թիւ 19) և կամ հոս մեզի հետ թղթակցին :

1876 սեպտ. 1

Խորէն Խալիկ.

Ի վառն 2. Ս. Աստուածածնի վ. Արմաշու. յԱրմաշ

ՎՈՍՓՈՐԻ ԱՆԳՆԵՐԸ

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ 'Ի ԳԱՂ. ԼԵՁՈՒԷ

Արաբ. Ա. Եւրոպ. Եւրոպ.

Արմաշու վանքէն հրատարակուած 130 երեսէ բաղկացեալ սրտաշարժ վէպ մ'է, որուն նիւթը Ֆաթիհ Սուլթան Մէհմէտ Բ. ի օրով Տրապիզոնի յոյն կայսրութեան կործանման և կայսերական ընտանեաց կործանման և կայսերական ընտանեաց եղբրական վախճանին պատմութենէ առ- նուած է :

Կը ծախուի Եէնի-ճամի Զիլինկիրէր ճատտէսի թիւ 2 Ս. Ղ. և Եաղմաճեան գրատունը և ուրիշ գրավաճառաց քով : Գին մէկ ֆրանք :

ՆՈՐ ԴԱՍՄԴԻՐԲ

ՏԻԵԶԵՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Երուսաղիմայ Ս. Յակովբեանց ուխտէն մեծարդոյ Գ. Ս. Խապայեանի աշխատա- սիրած, և տեղւոյն վանական մամէն ի լոյս եկած այս կարեւոր գործը՝ կծախ- ուի մայրաքաղաքիս բոլոր գրավաճա- ռաց խանութները :

ՀԱՄԱՌՈՏ

ԸՆԴՀ. ՊԱՏՄՈՒԹԻԻՆ

ԴՊՐՈՑԱՑ ՀԱՄԱՐ

ՀԻՆ. ՊԱՏՄՈՒԹԻԻՆ

Կարքեդոնացոց, Յունաց, Հոմովայեցոց և Հայոց

ՄԱՍՆ Բ.

Յօդինց

Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

Այս ընտիր և ամենակարեւոր դասա- գրքին Բ. մասը, որ 400 երեսէ կը բաղկա- նայ, աւարտած և Պօլիս հասած ըլլալով՝ կը ծախուի Եէնի-ճամի Զիլինկիրէր ճատ- տէսի թիւ 2 Ս. Ղ. և Եաղմաճեան գրա- տունը, և ուրիշ գրավաճառաց քով : Գին 2 ֆր. 50 սանթիմ :

ՏԵՂԵԳԻՆ ԸՆԴՀԱՆՈՐ ԴԵՊՈԶԻՏ ՍԵՔՐԵՏԵՐԻ

ԵՒ

Անոր կուսակալութեան Գեորգի Գաղաթի մէկ քանի գլխաւոր քաղաքաց

Աշխատասիրեաց

ՊՕՂՈՍ Վ. ՆԱԹԱՆԵԱՆ

Կը ծախուի բոլոր հայ գրավաճառաց խանութները, ի գին 8 շրուշ :

ՄԱՐԻՈՆ ՏԸԼՈՐՄԻ ԽՈՍՏՈՎԱՆԱՆՔԸ

ԿԱՄ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԱՐՓԱՆՔ

Հեղինակ

Եօթն ԴԵ ՄԵՔԵՐԵ

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ

ԳԵ. ԶԵՆԻՆԵՐԻՆ

Սոյն հրահանգիչ վէպին հայերէն թարգմանութեան Բ. Հատորը Պօլիս հա- սած ըլլալով, կը գտնուի Ս. Ղ. և Եաղ- մաճեան գրատունը՝ Եէնի-ճամի Զիլին- կիրէր ճատտէսի թիւ 2, և ուրիշ գրա- վաճառաց քով : Գին 2 ֆրանք :

Ամբողջ գործը չորս կամ հինգ հատո- րէ պիտի բաղկանայ :

Ի Լ Ա Ն

ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍԻՐԻ

Ասաքիրի շահանէ Ելպիսէ անպարընա Տարը շուրաւտ մահֆուղ նուսուէսի վէճհիլէ միւսայեա օլունաճադ ետիլիւզ էլլի պին մէթրօ Ինկիլթէրա նէֆէր շուհասը թարիսը գօնթրաթօնըն գըրգ պիւրինճի կիւնինտէն իթիպարէն պէհէր մահիւզ էլլիլէր պին մէթրօսը անպարը մէղքիւրէ թէսլիմ օլունարադ նիհայէթ քեանուէն էվլէին օն պիւրինճի կիւնիւ արգասը ալընմագ վէ իճապ իտէն պէհասը թէսլիմի միւսէյյէն վէրիլէճէք օլան մագպուղ սէնէտլէրինին թարիսլէրինտէն իթիպարէն օթուզ պիւրէր կիւն ֆասըլալու իքիլէր թագսիթ իլէ վէ սիմ մէճիտլիյէ վէրիլմէզսէ ադճէնին վէրիլտիղի կիւն փիյացա մուսիպինճէ պիլ հիսապ ֆարգըլըլա պէրապէր գայիմէ օլարագ նիզամիյէ խաղինէսինտէն վէրիլմէք շարթըլըլա պէհէր մէթրօսը օթուզ պիւր շրուշա օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ հաղիրանը բուսինին պիւրինճի չէհարչէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէյինտէն, իթա իթմէյէ թալիպ օլանլարըն եէվմի մէղքիւրտէ Տարը շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի:

23 մայիս 1877

Պապը Սերասքէրի

Ասաքիրի Շահանէ Ելպիսէ անպարընա գըրգ պին թօիտան էլլի պին թօիա գատար մահֆուղ նուսուէսի վէճհիլէ միւսայեա օլունաճադ Իսլիմիա վէ Գաղղան ապսը թարիսի, գօնթրաթօնին իթիպարէն ալթը ալտա մահ պէ մահ իսապէթ իտէն մըգտարը թէսլիմ իլէ արգասը ալընմագ վէ պահասը մագպուղ սէնէտլէրի վիւրուտինտէ սիմ մէճիտլիյէ երմի շրուշա վէ մէճիտլիյէ վէրիլմէտիլի հալտէ փիւացա ֆիյաթը իլէ պիլ հիսապ ֆարգը իլէ պէրապէր գայիմէ օլարագ պէր վէճհի փէլին իթա գըլընմագ շարթը իլէ պէհէր արչընը ետի շրուշ օն պէշ փարայա օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մայիսը բուսինին երմի ալթընճը բէնճէյմպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէյինտէն, իթա իթմէյէ թալիպ օլանլարըն եէվմի մէղքիւրտէ Տարի Շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի:

23 Մայիս 1877

Պապը Սերասքէրի

Պէյօղլունտա քեային թագսիմին ճանիպը եէմէնինտէ մուգատտէմա քիւշատ օլունան թարիգէ նաղըր սէքսան տօգուղ զէրա թուլ, վէ օն տօգուղ զէրա արչընտա օլան վէ թագսիմին ճատտէսինտէ նաղըր օլան իւզի օն տէօրթ արչուն ալթը փարմագտան իպարէթ պուլունան պէհիսապ թէրպիլի պին իւզ արչըն գատար մահալին իւզէրինտէ պուլունան ալիշապ սու եօլ վէ սագա օթալէրի իլէ լէվահագգը պատ էլէէտմ արսասընըն թարիգէ թէրք օլունաճադ իւզ պուգատար արչուն մահալ պիթթէնզիլ պագի տօգուղ իւզ սէքսան պուգատար արչընտան զիյատէ մահալմէվճուտ պուլունան հարիթա միւսիպինճէ իճարէի միւսէճէլէ վէ մուսաճէլէ իլէ թալիպլէրինէ թէֆիլի օլունաճաղընտան թալէպ

պուլունանլէրին մուգատտէմաքի իլան մուսիպինճէ թարիսի իլանընտան օթուղ պիւր կիւնէ գատար էվգաֆը հիւմայուն վարիտաթ իտարէսինէ կէլմէլէրի իլան գըլընուր:

17 մայիս 93

Պէյօղլունտա թագսիմ չէլմէսինին ճանիպի եէմէնինտէն քիւշատ օլունան թարիգէ նաղըր սէքսան տօգուղ զէրա թուլ, վէ թագսիմ ճատտէսի ճիհէթի օն տէօրթ արչըն ալթը փարմագ իւզ վէ ալթ պաշը օն տօգուղ զէրայի միւսէճէմալիւղ արչընտա օլան մահալտէն թարիգ իլիւն լաղըմ կէլան մահալ պիթթէնզիլ պագի տօգուղ իւզ սէքսան քէսուր արչըն արսա իճարէի միւսէճէլէ վէ մուսաճէլէ իլէ թալէպլէրինէ թէֆիլի օլունաճաղընտան թալիպ պուլունանլէր թարիսի իլանտէն իթիպարէն օթուղ պիւր կիւնէ գատար էվգաֆը հիւմայուն վարիտաթ իտարէսինէ միւրաճաթ իլէմէլէրի:

Իսքէնտէր փաշա վագըֆընտան Գանլընա գարիյէսինտէ իւշ տիւքեան իլէ գարիյէի մէղքիւրէ պաղար գայըգը մագայէգիսանէ, վէ Պաղլէ գափուսընտա Համիտիյէ իմարէթինէ միւթթասըլ տէօրթ պապ տիւքեան թալիպլէրինէ իճարէ վէ իլգամ գըլընաճաղընտան թալիպ պուլունանլէր իլան թարիսիլնտէն երկիրմի կիւնէ գատար էվգաֆը հիւմայուն վարիտաթ իտարէսինէ կէլմէլէրի:

ԱՌ ՄԱՆԳԱԿՆ



ՄԵԾ ՏՈՒՆ ԴԵՂԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԴԵՂՕՐԷԻՑ Վ. ԾԱՆՆԻ Բերա Մեծ փողոց Աղաճալի քիւ 77

Կ. Պօլիս Կամուրչի հրապարակը քիւ 1-2 Եւրոպիոյ առաջին գործարանաց հետ յարաբերութեամբ կապուած, և իւր գեղորէից ընտրութեամբ և գնոց չափաւորութեամբ հըռչակուած: Մակի մթերանոց անուանի Հ. Նէսթլէ քիմիագէտին շինած Ֆէլաֆէն, որոքփրիկ ալ տղայոց, տկար կաղմ ունեցող և հիւանդութիւնէ ապաքինելոց միակ սննդարար ուտելիքէն համայն Եւրոպիոյ մէջ ընդունուած և ամեն գըլլաւոր բժշկաց հաւանութիւնն ստացած: Հոն կը գտնուի նաև Գոմի (մատակի խմորեալ կաթ) որ մեծ համբաւ ունի Եւրոպիոյ մէջ և շատ կը փնտրուուի: Միւլֆալի Գը Գիլի, զուտ և մաքուր, Բէլթի, Տիւպօսը, Ժօպսի և Էվանա Լէղէ ճարտար քիմիագէտներէն պատրաստուած:

Ձիւն իւղ, զուտ, Գրիսթիանայի Բէթէր Մէլլէրի գործարանէն ելած: Նոքրի (հինտիպա) Խահաւ, Լուսիկապուրկի Հ. Ֆրանք գործարանէն ելած ստամոքսի ուժ տուող և ախորժակ բացող, որ հասարակ խահուէի հետ խառնելով՝ զինը մեծապէս կիլեցնէ՝ առանց համու ու հոտը փոխելու: Արտաստանի ասորոյց ամեն ժամու մէջ: Տիւքիլի Զոք, մաղերու անվրայելի ներկ:

Պօլիս, Կամուրչին գըլուսը, վալիտէ-Սուլթանի նորաչէն խանութներէն թիւ 4, Մատթէոսեանց խանութը, տաճկերէն, հայերէն և գաղղիերէն ամեն տեսակ հիւն և նոր հրատարակեալ գրքեր, գպրոցական և այլն, կգտնուին գոհացուցիչ գնով:

PILULES HOLLOWAY
ԴԵՂԱՆԱՏԻ ՀՈՒՍՈՒՅԻ

Լեարգի, ստամոքսի, և աղիքներու ամեն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն գեղահատը, նաև զլային տկարութեան, ուժաթափութեան և տխրութեան համար. կը ջնջէ և անհետ կընէ ամեն տեսակ անշարժութեանց հետքերը: Արտի և երկամանց վրայ օգտակար աղիքներ իւն մ'ունի. արիւնը մաքրելով նոցա խանգարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ, և գրգռելով կենսական գործարանները կը զօրացնէ: Իւր գեղական մեծ աղիքներ թեամբը սրտախառնութիւն, կուրուութիւն, մազճային հիւանդութիւններ, որովայնի մէջ լեցուած կաղեր, գլխի ցաւեր կը վանէ. մարսողութիւնը կը չափաւորի, և մարմինը մաքրուելով բոլոր այն աղտոգութիւններէ՝ որ շատ անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնապատճառ կըլլան, առողջ, ուժեղ, և բնական զիրքը կգգեւորէ:

ONGUENT HOLLOWAY
ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒՍՈՒՅԻ

Մորթային հիւանդութիւնը և վէրք բուժելու մասին ունեցած պալսամական յատկութեանցը չհաւասարիր բնաւ ուրիշ դեղ մը. հին կամ նոր թունաւոր վէրքեր, ուռեցք, քաղցկեղ (շերիփէնչէ), սրունից և ստեանց վէրքեր կամ բոլորովին կանցնին և կամ կլանան, օգտակար է նաև հարբուխի, հաղի, սրախ բարսիման, մանաւանդ օգտաւ (եէլ) ըստած հիւանդութեան: Իւր կաղաւորիչ և զօրաւոր աղիքներ թեամբը խոյլ (սըրաճա) հիւանդութեան ապականիչ գորուէրէն ինչ աստիճան որ ըլլայ կը դիմագրաւէ: Այս գեղորէն գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տուփի վրայ, որ կը գտնուի ամեն գեղավաճառներու քով, և մասնաւորապէս Պահճէ-Հափու թաշ խանի կողմերը Պ. Գասպեանի գեղարանը՝ Նօ. 7՝ կը ծախուի: Աւելի առնել ուղղող կը հրաւիրուի առ հեղինակն տօքթոր Հոլլուէ Ի Լոնտոն Օքըսֆորտ փողոց թիւ 355:

ՊԱՅՄԱՆՔ ՓՈՒՆՁԻ

- 1.—Փոռնը 2ՈՐԵԲԵՇԱԲԻ և ՇԱԲԱԹ օրերը կը հրատարակուի:
- 2.—Տարեկան բաժանորդագինն է միայն չորս արծաթ մէճիտ՝ կանխիկ վճարելի թէ՛ մայրաքաղաքիս և իւր արուարձանաց և թէ՛ գաւառաց համար:
- 3.—Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուի:
- 4.—Տեղափան ու գաւառական թղթատարութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ:
- 5.—Հատը 40 փարայ է, և կը գտնուի ամեն Հայ գրավաճառաց խանութները և ձեռքէ ծախողներու քով:
- 6.—Մանուցման տողը 3 շրուշ է մէկ անգամի համար: Աւելի աժան կըլլայ աւելի անգամներու համար:
- 7.—Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է գիր ուղղելի առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալաճաճեան, Կ. Պօլիս Ալաճա-Համամ Խալիլ խան միջին լարկ թիւ 19:

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԵՐ
Հ. Ս. ԱՆԱՃԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳԻ. Ս. Հ. ՊԱՏԻՉՊԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐ
Բիգա փաշա խան քիւ 3